

845**ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW**

z dnia 25 czerwca 2002 r.

w sprawie środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez inspektorów i pracowników kontroli skarbowej.

Na podstawie art. 11e ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 54, poz. 572 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1103 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 14, poz. 143, Nr 81, poz. 877 i Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676 i Nr 89, poz. 804) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Przepisy ogólne**

§ 1. Rozporządzenie określa rodzaje środków przymusu bezpośredniego, do stosowania których są uprawnieni inspektorzy i pracownicy kontroli skarbowej, szczegółowe warunki i sposoby ich użycia, a także tryb wyposażania inspektorów i pracowników kontroli skarbowej w te środki.

§ 2. 1. Środki przymusu bezpośredniego, zwane dalej „środkami przymusu”, powinny być stosowane przez inspektorów i pracowników kontroli skarbowej, zwanych dalej „inspektorami i pracownikami”, w taki sposób, aby osiągnięcie podporządkowania się poleceniom wydanym na podstawie prawa albo skuteczne odparcie bezpośredniego i bezprawnego zamachu na inspektora lub pracownika powodowało możliwie najmniejszą dolegliwość.

2. Można stosować jednocześnie więcej niż jeden środek przymusu, o których mowa w § 5 ust. 1, jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom albo do skutecznego odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na inspektora lub pracownika.

3. Odstępuje się od stosowania środków przymusu, gdy osoba, wobec której użyto tych środków, podporządkowała się wydanym poleceniom.

§ 3. 1. Jeżeli następstwem zastosowania środka przymusu jest zranienie lub innego rodzaju zagrożenie dla życia lub zdrowia człowieka, inspektorzy i pracownicy są obowiązani udzielić poszkodowanemu pierwszej pomocy, a następnie, w razie potrzeby, zapewnić pomoc lekarską.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, oraz gdy w wyniku zastosowania środka przymusu nastąpiła śmierć człowieka lub szkoda w mieniu, inspektorzy i pracownicy są obowiązani:

- 1) zabezpieczyć ślady na miejscu zdarzenia i nie dopuścić osób postronnych na to miejsce,
- 2) ustalić świadków zdarzenia, jeżeli jest to możliwe w zaistniałych okolicznościach,

3) niezwłocznie powiadomić dyżurnego najbliższej jednostki Policji oraz Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej.

3. Pomoc lekarską zapewnia się zawsze kobiecie ciężarnej, wobec której użyto środka przymusu.

§ 4. 1. O każdym przypadku użycia środka przymusu inspektor lub pracownik jest obowiązany niezwłocznie powiadomić właściwy organ kontroli skarbowej, w formie pisemnej notatki służbowej, za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego.

2. Notatka, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać w szczególności:

- 1) wskazanie stanowiska służbowego oraz imienia i nazwiska inspektora lub pracownika,
- 2) określenie czasu i miejsca użycia środka przymusu,
- 3) opis sytuacji poprzedzającej użycie środka przymusu i sposobu postępowania przy użyciu środka przymusu,
- 4) dane identyfikacyjne osoby, wobec której użyto środka przymusu, oraz określenie skutków użycia środka przymusu i sposobu udzielenia pomocy, w wypadku zranienia człowieka lub powstania innego rodzaju zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego,
- 5) dane identyfikacyjne ustalonych świadków zdarzenia.

3. Do obowiązków organu kontroli skarbowej, o którym mowa w ust. 1, należy:

- 1) zbadanie, czy użycie środka przymusu nastąpiło zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 2) niezwłoczne powiadomienie prokuratora oraz podjęcie działań mających na celu wdrożenie postępowania dyscyplinarnego, w wypadku stwierdzenia, że użycie środka przymusu było niezgodne z obowiązującymi przepisami,
- 3) niezwłoczne powiadomienie prokuratora, jeżeli następstwem użycia środka przymusu jest śmierć człowieka.

Rozdział 2**Rodzaje oraz szczegółowe warunki i sposoby użycia środków przymusu**

§ 5. 1. Inspektorzy i pracownicy są uprawnieni do stosowania następujących rodzajów środków przymusu:

- 1) siły fizycznej stosowanej w formie chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku,
- 2) indywidualnych technicznych środków i urządzeń, przeznaczonych do obezwładniania i konwojowania osób, w postaci kajdanek, prowadnic i siatek obezwładniających,
- 3) indywidualnych chemicznych środków, przeznaczonych do obezwładniania osób, w postaci miotaczy gazu obezwładniającego,
- 4) technicznych środków i urządzeń, przeznaczonych do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych, w postaci kolczatek drogowych, pojazdów służbowych lub przedmiotów ustawianych jako odpowiednio oznakowane przeszkody oraz urządzeń służących do unieruchamiania kół pojazdów.

2. Wobec kobiet o widocznej ciąży, starców, osób o widocznym kalectwie oraz osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, można stosować wyłącznie siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających.

§ 6. 1. Jeżeli okoliczności faktyczne to umożliwiają, inspektor lub pracownik jest obowiązany, przed użyciem środka przymusu, podjąć próbę osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom przez stanowczą perswazję słowną lub demonstrację możliwości użycia środka przymusu.

2. Bezpośrednio przed użyciem środka przymusu należy wezwać osobę niepodporządkowującą się wydanym poleceniom do zachowania zgodnego z prawem oraz uprzedzić o zamiarze użycia środka przymusu.

3. Jeżeli w ocenie inspektora lub pracownika zwłoka w użyciu środka przymusu groziłaby niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia ludzkiego albo szkodą w mieniu, należy odstąpić od podejmowania próby, o której mowa w ust. 1, oraz od czynności określonych w ust. 2.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, inspektorzy lub pracownicy wzywają do zachowania zgodnego z prawem w trakcie stosowania odpowiedniego do sytuacji środka przymusu.

§ 7. 1. Siłę fizyczną stosuje się w celu obezwładnienia osoby, odparcia czynnej napaści albo doprowadzenia do wykonania polecenia wydanego przez inspektora lub pracownika.

2. Używając siły fizycznej, nie wolno zadawać uderzeń, chyba że inspektor lub pracownik działa w obronie koniecznej albo w celu odparcia zamachu na życie lub zdrowie człowieka albo na mienie.

§ 8. 1. Kajdanki można stosować wobec osób tymczasowo aresztowanych lub zatrzymanych, w celu udaremnienia ucieczki albo zapobieżenia czynnej napaści lub czynnemu oporowi. Kajdanki stosuje się także na polecenie sądu lub prokuratora.

2. Nie stosuje się kajdanek wobec osób w wieku poniżej 17 lat, z wyjątkiem nieletnich w wieku powyżej 16 lat podejrzanych o popełnienie przestępstwa przeciwko życiu lub zdrowiu.

3. Kajdanki zakłada się na ręce trzymane z przodu, a osobie zachowującej się agresywnie — z tyłu.

4. Prowadnicę można stosować wobec osób, które nie ukończyły 17 lat, w przypadkach, o których mowa w ust. 1.

5. Jeden z uchwytów prowadnicy jest zakładany na rękę osoby prowadzonej, a drugi uchwyt trzyma się w rękę lub zakłada się na swoją rękę.

§ 9. Kajdanki oraz prowadnicę zdejmuje się niezwłocznie po wprowadzeniu osoby, wobec której je zastosowano, do uniemożliwiających ucieczkę pomieszczeń służbowych jednostek organizacyjnych kontroli skarbowej lub Policji, do aresztu albo na przesłuchanie przez sąd lub prokuratora, chyba że sąd lub prokurator zarządzi inaczej.

§ 10. 1. Siatkę obezwładniającą stosuje się wobec osoby, która swoim zachowaniem stwarza niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia, jeżeli zastosowanie innych środków przymusu jest niemożliwe albo okazało się nieskuteczne.

2. Siatkę obezwładniającą można stosować także w pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa oraz w celu udaremnienia ucieczki osoby tymczasowo aresztowanej bądź zatrzymanej.

§ 11. 1. Ręczne miotacze gazu obezwładniającego można stosować w przypadkach:

- 1) odpierania czynnej napaści i pokonywania czynnego oporu,
- 2) w celu udaremnienia ucieczki osoby tymczasowo aresztowanej lub zatrzymanej,
- 3) w pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa.

2. Przy stosowaniu ręcznych miotaczy gazu obezwładniającego należy uwzględnić właściwości tych środków, mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzkiego.

§ 12. 1. Kolczatka drogowa i inne przeszkody umożliwiające zatrzymanie pojazdu mechanicznego mogą być stosowane, jeżeli osoba prowadząca pojazd nie zatrzymała się pomimo odpowiedniego sygnału umundurowanego inspektora, znajdującego się w pobliżu oznakowanego pojazdu kontroli skarbowej.

2. Kolczatki drogowej nie stosuje się do zatrzymywania pojazdów jednośladowych.

3. Zastosowanie kolczatki drogowej albo innej przeszkody umożliwiającej zatrzymanie pojazdu mechanicznego powinno nastąpić po uprzednim zawiadomieniu dyżurnego najbliższej jednostki Policji.

4. Jeżeli ze względu na okoliczności faktyczne zachodzi potrzeba natychmiastowego zatrzymania pojazdu mechanicznego, a uprzednie porozumienie się z Policją nie jest możliwe, przy stosowaniu środka przymusu określonego w ust. 1 należy:

- 1) wstrzymać ruch drogowy w obu kierunkach, na odległość nie mniejszą niż sto metrów od kolczatki lub innej przeszkody, przez umieszczenie na drodze w tej odległości odpowiednich znaków ostrzegawczych oraz podawanie przez umundurowanego inspektora, znajdującego się w pobliżu oznakowanego pojazdu służbowego kontroli skarbowej, sygnału zatrzymania w sposób zrozumiały i widoczny dla osoby kierującej zatrzymywanym pojazdem,
- 2) jak najszybciej powiadomić dyżurnego jednostki Policji właściwej dla miejsca użycia kolczatki albo innej przeszkody.

5. W przypadku blokowania przejazdu oznakowanym pojazdem służbowym kontroli skarbowej można odstąpić od wstrzymania ruchu drogowego.

§ 13. 1. Urządzenia służące do unieruchamiania kół pojazdów mechanicznych, zwane dalej „blokadami”, mogą być stosowane, w przypadkach gdy:

- 1) istnieje uzasadnione podejrzenie, że w pojeździe pozostawionym mogą znajdować się towary lub inne przedmioty wprowadzone na polski obszar celny, przewożone przez ten obszar lub przeznaczone do wywozu za granicę w sposób niezgodny z prawem,
- 2) wobec osób lub towarów albo innych przedmiotów znajdujących się w pojeździe podjęto czynności kontrolne, a ze względu na okoliczności faktyczne zachodzi obawa ucieczki kontrolowanym pojazdem przed zakończeniem tych czynności.

2. Blokada powinna być założona na przednim kole pojazdu mechanicznego po stronie kierującego oraz trwale oznakowana przez umieszczenie na niej w widocznym miejscu:

- 1) nazwy organu zakładającego blokadę,
- 2) numeru ewidencyjnego blokady,
- 3) adresu, gdzie należy zgłosić się w celu jej zdjęcia.

3. Na pojeździe w widocznym miejscu umieszcza się zawiadomienie o założeniu blokady w formie informacji, której wzór stanowi załącznik do rozporządzenia.

Rozdział 3

Tryb wyposażania inspektorów i pracowników w środki przymusu

§ 14. Pozwolenie na okaziciela na posiadanie ręcznego miotacza gazu obezwładniającego wydaje, na wniosek organów kontroli skarbowej, w trybie określonym odrębnymi przepisami, właściwy miejscowo komendant wojewódzki Policji.

§ 15. W zakresie wydawania technicznych środków przymusu wymienionych w § 5 ust. 1 pkt 2 i 4 stosuje się następujący tryb postępowania:

- 1) o wydaniu środka przymusu decyduje właściwy organ kontroli skarbowej, pod warunkiem uprzedniego przeszkolenia inspektora lub pracownika i przeprowadzenia z wynikiem pozytywnym sprawdzenia znajomości przepisów dotyczących użycia środków przymusu oraz zasad bezpiecznego obchodzenia się z tymi środkami,
- 2) przeszkolenie oraz sprawdzenie znajomości przepisów i zasad, o których mowa w pkt 1, przeprowadza organ kontroli skarbowej, zgodnie z programem zatwierdzonym przez Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej,
- 3) środki przymusu są wydawane inspektorom na czas określony przez organ kontroli skarbowej, a po upływie tego czasu powinny być niezwłocznie zwrócone do miejsca przechowywania w obiektach jednostek organizacyjnych kontroli skarbowej, określonego w odrębnych przepisach.

§ 16. 1. Właściwy organ kontroli skarbowej jest obowiązany niezwłocznie spowodować zwrócenie przez inspektora lub pracownika środków przymusu w następujących przypadkach:

- 1) rozwiązania stosunku pracy,
- 2) stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących zasad przechowywania środków przymusu,
- 3) podejrzenia użycia środka przymusu w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami.

2. Zwrot środków przymusu, o którym mowa w § 15 pkt 3, nie jest wymagany w przypadkach:

- 1) wykonywania zadań służbowych wymagających przebywania, po upływie urzędowego czasu pracy, poza obiektami jednostek organizacyjnych kontroli skarbowej,
- 2) wydania przez organ kontroli skarbowej stosownego zezwolenia.

§ 17. W zakresie wydawania i użytkowania środków przymusu organy kontroli skarbowej są obowiązane prowadzić ewidencję w sposób określony przez Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej.

Rozdział 4

Przepis końcowy

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2002 r.

Prezes Rady Ministrów: *L. Miller*

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. (poz. 845)

WZÓR INFORMACJI O ZAŁOŻENIU BLOKADY UNIERUCHAMIAJĄCEJ KOŁA POJAZDÓW

.....
(pieczęć urzędowa organu, który założył blokadę)

.....
(miejsowość, data, godzina)

INFORMACJA

Działając na podstawie art. 11e ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 54, poz. 572 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1103 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 14, poz. 143, Nr 81, poz. 877 i Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 365), uprzejmie informuję, że w pojeździe marki ....., nr rej..... założone zostało urządzenie blokujące koło z powodu podjęcia decyzji o przeprowadzeniu przez kontrolę skarbową kontroli w zakresie obrotu towarowego z zagranicą (obrotu towarami pochodzącymi z zagranicy).

W celu zdjęcia urządzenia należy zgłosić się do .....
(nazwa urzędu kontroli skarbowej, adres i telefon)

INFORMATION

Please be informed that the blocking device has been installed in your vehicle, make ..... reg. No....., due to the decision regarding the control of trade turnover with abroad (trade turnover with goods originating from abroad) to be carried by the Treasury Control of the Republic of Poland.

In order to take off the device you should report to .....
(name of the Treasury Control Office, address, phone number)

INFORMATION

Wird mitgeteilt, daß an dem Fahrzeug ..... Kennzeichen Nr ..... eine Radblockiervorrichtung angebracht wurde. Grundlage: Die Entscheidung der Finanzkontrolle in Zusammenhang mit der Kontrolle des grenzüberschreitenden Warenverkehrs.

Sie werden gebeten in dieser Angelegenheit bei ..... vorzusprechen.
(Adresse und Telefon der Finanzkontrolle)

INFORMATION

J'informe, que dans le véhicule de la marque.....no d'immatriculation.....a été installé le blocage des roues, suite à la décision en matière du contrôle exercé par Contrôle Financier portant sur les échanges commerciaux avec l'étranger.

Afin d'enlever le blocage veuillez vous présenter à .....
(nom de l'organe de Contrôle Financier, adresse et téléphone)

ИНФОРМАЦИЯ

Информирует, что в транспортном средстве марки.....Per. №..... смонтировано устройство блокирующее колесо, так как Финансовая Контроль решила поднять контрольные процедуры по экспортно-импортом обороте (кос. товаров, которые происходят из-за границы).

Для снятия блокировки надо обратиться к.....по адресу.....тел .....
(название учреждения)

.....
(imię, nazwisko i podpis zakładającego blokadę inspektora kontroli skarbowej)